

Obsah

Úvod	3
1 Finanční krize jako ekonomický problém	5
1.1 Tradiční typologie finančních krizí	6
2 Vývoj chápání podstaty finančních krizí	9
2.1 Modely finančních krizí	9
2.2 Krugmanův model finanční krize první generace (Standard approach to balance-of-payments crisis)	10
Box 1: Latinskoamerická dluhová krize osmdesátých let	11
2.3 Druhá generace modelů měnové krize	16
2.3.1 Model krize EMS Ozkana a Suntherlanda	16
2.3.2 Model Gerlacha a Smetse	16
2.3.3 Modely vícenásobné rovnováhy na devizových trzích	17
Box 2: Krize evropského měnového systému (EMS currency crisis) 1992–93	19
2.4 Modely finančních krizí třetí generace	21
2.4.1 Základní rysy modelů třetí generace	22
Box 3: Asijská finanční krize (1997–98)	23
2.5 Základní hypotézy o příčinách vzniku finančních krizí v modelech třetí generace	28
2.5.1 Morální hazard a rizikové investice, financované přílivem kapitálu	28
2.5.2 Krize likvidity	29
2.5.3 Bilanční hypotéza	29
2.6 Cesty šíření krizové nákazy:	30
2.6.1 Propojené trhy aktiv (asset market channel)	32
2.6.2 Propojené bankovní trhy (banking channel)	33
2.6.3 Propojené měnové trhy (currency channel)	33
2.6.4 Zahraniční úvěrové operace (debt channel)	33
3 Pohyb mezinárodního kapitálu a jeho důsledky	35
3.1 Vliv přílivu kapitálu na reálnou ekonomiku	35
3.2 Příliv kapitálu a dluhový problém:	37
3.2.1 Interní a externí faktory s vlivem na pohyb mezinárodního kapitálu:	38
3.2.2 Poptávkové (pull) faktory	38
3.2.3 Externí nabídkové (push) faktory:	39
3.2.4 Empirická evidence váhy interních a externích faktorů:	40
3.3 Příčiny negativních důsledků přílivu kapitálu:	40
3.3.1 Distorze domácího finančního systému a kapitálový pohyb	41
3.3.2 Konkrétní projevy nadměrného přílivu kapitálu:	42
Box 4: Trendy v externím financování rozvojových zemích	42
Box 5: Liberalizace kapitálového účtu a asijská finanční krize	45
3.4 Problém deregulace bankovního sektoru	46
4 Obecné schéma vzniku systemické finanční krize	49
4.1 Souvislost bankovních a měnových krizí	49
4.2 Obecné schéma systemické finanční krize	51
4.2.1 Východiska konstrukce schématu:	51
4.3 Dluhový problém a systemická finanční krize	59
4.4 Příčiny vzniku finanční krize podle Mishkina:	60
4.4.1 Základní fáze finančních krizí na nově vznikajících trzích	63
Box 6: Druhá mexická krize (tequila crisis) 1994–1995	65
5 Dluhový problém v otevřené ekonomice	69
5.1 Nedokonalost úvěrového trhu	69
5.2 Nezdravé zadlužení jako příčina vzniku dluhového problému	71
5.3 Vnitřní dluhový problém	72
5.3.1 Základní projevy vnitřního dluhového problému	73
5.4 Vnější dluhový problém	73
5.5 Dluhové břemeno a jeho přesun	74

5.6 Krytí úvěrového rizika státem a morální hazard	75
5.6.1 Morální hazard:	75
5.6.2 Morální hazard na úvěrovém trhu:	76
5.7 Možnosti kvantifikace rozsahu dluhového problému:	78
5.7.1 Vymezení pojmu pochybný úvěr (nonperforming loan)	79
5.7.2 Způsob klasifikace:	79
5.7.3 Mezinárodní klasifikace pochybných úvěrů:	80
5.7.4 Souvislost problému pochybných půjček a finančních krizí:	82
5.7.5 Důvody přetrvávání problému špatných úvěrů	83
6 Dluhový problém v ČR	87
6.1 Základní projevy	87
6.1.1 Dluhový problém v České republice před finanční minikrizí v r. 1997	87
6.2 Postupy vyvolávající nebezpečí vzniku morálního hazardu v České republice	88
Box 7: Vznik a vývoj českého veřejného dluhu	90
Box 8: Problém klasifikovaných úvěrů v ČR	93
7 Problém predikce finančních krizí	95
7.1 Základní metody predikce měnových krizí	96
7.1.1 Stručná charakteristika základních metod:	96
7.2 Věcné a metodické problémy predikčních studií	107
8 Prevence a management finančních krizí	109
8.1 Zvýšení kvality monitorovacích a informačních systémů:	109
8.2 Zvýšení kvality bankovního dohledu:	110
8.3 Kapitálová kontrola a management externích závazků a pohledávek	111
8.4 Omezení podílu dluhu denominovaného v cizích měnách	113
8.5 Doporučení v oblasti kursového režimu a politiky:	114
8.6 Měnová opatření k obnovení důvěry a zastavení odlivu kapitálu	115
8.7 Pomoc nadnárodního věřitele poslední instance:	116
8.8 Procedury v případě insolvence	117
Závěr	119
Literatura	121
Přílohy	131
Příloha č. 1: Významnější studie k problému predikce po r. 1995	131
Příloha č. 2: Charakteristika predikčních studií z komparativní studie Kaminsky et al. 1997	133
Příloha č. 3: Stručný průběh finančních krizí nezahrnutých do textu	139
A: Finanční krize v Chile 1981–85:	139
B: Ruská finanční krize (1998)	141
C: Brazilská finanční krize (1998–99)	143
D: Americká bankovní krize (Savings and Loan crisis) 1980–95	145
E: Severská bankovní krize (Norsko 1988–93, Švédsko 1990–94, Finsko 1991–94)	146
F: Japonská chronická bankovní krize (po r. 1989 dosud)	147
G: Turecké finanční krize 1994 a 2000	149
H: Argentinská krize 2001–02:	151
Výtahy z oponentských posudků	155